

Paić-Vukić, Tatjana, „Kütüphanesinden Hareketle Koleksiyonerin Hayatını İncelemekte Metodolojik Hususlar,“ (Zbirka rukopisa kao izvor za istraživanje biografije kolekcionara: metodološka pitanja), Centar za istraživanje rukopisa, Sveučilište Fatih Sultan Mehmet Vakıf, Istanbul, 26. 4. 2024. (predavanje u okviru programa Erasmus+)

## KNJIŽNICA

### *Osoblje i organizacija rada*

U 2024. u Knjižnici je bilo zaposleno 13 stručnih knjižničarskih djelatnika na neodređeno vrijeme: upraviteljica Knjižnice Tamara Runjak, prof., knjižničarska savjetnica, 2 knjižničarske savjetnice – Dina Mašina Delija i Kristina Polak Bobić, 2 više knjižničarke – dr. sc. Zrinka Vitković i Nataša Daničić, 5 knjižničara – Hana Burek, Damir Horvat, Tomislav Kulolja, Jelena Prekrtić i Anja Tkalec, 1 sistemski knjižničar Marko Tot te 2 knjižničarska tehničara – Goran Matić i Željko Ovčariček. Ministarstvo kulture i medija dodijelilo je zvanje više knjižničarke J. Prekrtić i A. Tkalec 11. studenoga 2024. Zatraženo je ponovno popunjavanje 2 sistematizirana upražnjena radna mjesta: 1 knjižničara za rad u trezoru i 1 knjižničarskog tehničara, odgovor se još čeka.

Održano je 6 stručnih sastanaka knjižničarskih djelatnika. Zahvaljujući dobroj organizaciji rada, program se uz manja odstupanja odvijao u skladu s *Planom za 2024. godinu*. Zbog radova na cjelovitoj obnovi Akademijinih zgrada, Knjižnica je i dalje radila u skućenim prostorima unutar zgrade i otežanim radnim uvjetima. Prostor od 100 m<sup>2</sup> privremeno je pregrađen policama na dva manja prostora, jedan za radna mjesta knjižničara, a drugi za info pult i 4 korisnička mjesta.

Uz redoviti rad u Knjižnici, pojedini djelatnici su vrlo aktivno sudjelovali u radu povjerenstava i radnih tijela Hrvatskoga knjižničarskog društva (HKD) i Zagrebačkoga knjižničarskog društva (ZKD): Dina Mašina Delija (članica Upravnog odbora ZKD-a i članica Radne grupe za društvene medije), T. Runjak (članica Nadzornog odbora ZKD-a te zajedno sa Z. Vitković članica Komisije za povijest knjige i knjižnica HKD-a do studenoga 2024.), Z. Vitković (pridružena članica Komisije za prilagodbu i pristupačnost knjižničnih usluga HKD-a od studenoga 2024. i članica uredništva Novoga uveza – glasila ZKD-a). M. Tot je kao mentor održao dva predavanja o Knjižnici HAZU polaznicima stručnih ispita iz knjižničarstva. Zajedno sa Ž. Ovčaričekom i G. Matićem sudjelovao je u radu Povjerenstva za popis imovine HAZU. T. Runjak redovito je prisustvovala sastancima Matične službe za visokoškolske i specijalne knjižnice u NSK. Knjižnica je radila na zakonskoj obvezi prikupljanja i unosu podataka u Sustav jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica za 2023. godinu (D. Horvat).

Svi knjižničari su pratili rad Zagrebačkoga knjižničarskog društva, Hrvatskoga knjižničarskog društva, Nacionalne i sveučilišne knjižnice i ostalih srodnih ustanova u kulturi i znanosti u Hrvatskoj i svijetu. Također su sudjelovali u knjižnim manifestacijama (Interliber; Z. Vitković prisustvovala je svečanom otvorenju *Mjeseca hrvatske knjige* u Rijeci 15. listopada) i pratili rad drugih Akademijinih jedinica (izložbe, skupovi, predavanja iz ciklusa Znanost u žarištu, predstavljanja knjiga, i dr.).

## I. Redovna djelatnost

### *Informatizacija knjižničnog poslovanja*

Cjelokupno knjižnično poslovanje Knjižnice odvijalo se na hibridnoj programskoj platformi INDIGO koja se bazira na tehnologiji u oblaku s integriranim modulima za obradu knjižnične analogne i digitalne građe, nabavu, posudbu i reviziju. U 2024. godini nakon obavljene revizije izrađena je digitalna inventarna knjiga i jedinstvena statistička tablica kako bi se pratio priljev i otpis građe u Knjižnici nakon dobivenog broja s revizije. Redovito su ažurirane tablice zadataka na SharePoint-u Knjižnice (A. Tkalec).

Platforma INDIGO koristi se i za Skupni knjižnični katalog svih Akademijinih specijalnih knjižnica i za Digitalnu zbirku HAZU (DiZbi.HAZU) svih Akademijinih jedinica uključenih u digitalni repozitorij s raznovrsnom digitalnom građom. Bibliografski podaci i metapodaci se u sustav unose po međunarodnim standardima za opis i obradu raznolike građe. Knjižnice u sustavu koriste UNIMARC format za obradu i holding zapise, a arhivsko gradivo se obrađuje po međunarodnom standardu ISAD(G). Svi moduli za knjižnično poslovanje dostupni su svim knjižnicama u sustavu, a pristup određenom modulu se daje prema njihovim potrebama.

Knjižnica se brinula za održavanje čitavog sustava, nadogradnju i razvoj u skladu s razvojem tehnologije kako bi se moglo odgovoriti na nove zahtjeve korisnika. Korištenje sustava INDIGO i licence za rad u sustavu financiraju se iz redovnih sredstava Akademije, a razvoj kroz projekte. Kako bi se pribavila potrebna financijska sredstva za razvoj i infrastrukturu, Knjižnica je prijavila više programa na natječajе financiranja javnih potreba u kulturi Ministarstva kulture i medija RH za 2024.: 1. *Digitalna zbirka HAZU - nadogradnja u skladu s nacionalnim Pravilnikom za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima (KAM)* i 2. *Nabava informatičke opreme za Knjižnicu HAZU*, ali niti jedan program nije odobren. Samo zahvaljujući potpori Zaklade HAZU za zajednički projekt Knjižnice i još 10 Akademijinih jedinica pod nazivom *Unaprjeđenje funkcionalnosti, razvoj i nadogradnja platforme INDIGO za Digitalnu zbirku (DiZbi) Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* u iznosu od 5.500,00 € (od zatraženih 11.000,00 €) krenulo se u nadogradnju nove verzije sustava. Projekt je realiziran u skladu s dodijeljenim sredstvima.

Administratorice sustava knjižničarke D. Mašina Delija, J. Prekrtić i A. Tkalec cijelu godinu su radile na održavanju i prilagodbi postojeće verzije sustava INDIGO, kao i na testiranju nove verzije administratorskog sučelja sustava (povremeno i svi ostali knjižničari) svakodnevno komunicirajući sa softverskom tvrtkom ArhivPro. Dobivena sredstva Zaklade HAZU nisu bila dostatna i za nadogradnju i redizajn portala pa je D. Mašina Delija dobila ovlasti kako bi kroz administratorsko sučelje izradila novu verziju portala. Uz novi izgled korisničkog sučelja, neke od dodanih funkcionalnosti su napredno pretraživanje, optimizirano pretraživanje po tekstu, pomoć pri pretraživanju, tj. automatsko dovršavanje pretraživanja ("autocomplete"), kao i pregledniji prikaz građe po Jedinicama HAZU, s fotografijama, kategorije na početnoj stranici, prikaz metapodataka s desne strane, novi font, prikaz holdinga i skupnog fonda. Korisnici sada imaju mogućnost naprednog pretraživanja građe i teksta, a tekstualna građa dostupna je putem PDF preglednika. Nova verzija korisničkog portala objavljena je 13. prosinca 2024.

Za Knjižnicu su početkom godine nabavljena 4 nova kompjutera i 1 laptop te je time obnovljena gotova sva računalna oprema nužna za kvalitetan i učinkovit rad. Na natječaj za financiranje javnih potreba u kulturi za 2024. Ministarstva kulture i medija RH na Program gradnje, rekonstrukcije i opremanja kulturne infrastrukture prijavljen je program Na-

bava skenera za knjige i novine za Knjižnicu HAZU u visini od 2.250,00 €. Još nisu objavljeni rezultati.

Sve master i korisničke datoteke Digitalne zbirke HAZU nalaze se na Srcu (preko 7 milijuna datoteka) na Virtualnom podatkovnom centru u oblaku (VDC). M. Tot je obavljao poslove sistem administratora Virtualnog servera dizbi.hazu.hr na Srcu. Osim toga, održavao je računala u Knjižnici i obavljao jednostavnije popravke. Kao administrator sustava, ažurirao je postojeće softvere, brinuo o trajnoj pohrani master datoteka i mrežnom sustavu, uređivao TIFF i pdf datoteke za upload i postavljao datoteke u sustav, radio je na pripremi i slanju SIPP datoteka u sustav e-Kulture zajedno s D. Mašinom Delijom. Bio je povremeno angažiran na poslovima prezentacije i tonskog snimanja na događanjima u velikoj dvorani Knjižnice. Radio je kao tehnička podrška za Crossref i kao urednik Akademijinog repozitorija u sustavu Dabar (repozitorij@hazu.hr).

### *Skupni katalog knjižnica HAZU*

Skupni mrežni katalog knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti trenutno uključuje knjižnične kataloge 10 knjižnica u sastavu Akademije: središnje Knjižnice HAZU, Knjižnice Jadranskog zavoda, Knjižnice Odsjeka za povijest hrvatske glazbe HAZU, Knjižnice Strossmayerove galerije starih majstora HAZU, Knjižnice Odsjeka za povijesne znanosti, Knjižnice Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta, Knjižnice Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, Knjižnice Zavoda za znanstveni rad u Varaždinu i Knjižnice Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Rijeci. Sve knjižnice obrađuju građu u zajedničkom knjižnično-informacijskom sustavu INDIGO kroz kooperativnu katalogizaciju.

Središnja Knjižnica je obavljala bibliografski nadzor nad bazom, kontrolu i redakturu bibliografskih i holding zapisa te normativni nadzor u zajedničkoj bazi. Te poslove su obavljale voditeljice Skupnog kataloga, redaktorice i administratorice baze J. Prekrtić i A. Tkalec. Tijekom godine su radile na edukaciji Akademijinih knjižnica i ostalih jedinica za rad u zajedničkom programu, redovito su pružale stručnu i savjetodavnu podršku kroz svakodnevnu komunikaciju, odgovarale na upite i otklanjale probleme. U tu svrhu izradile su stručne upute za određeni segment poslovanja i korištenje raznih funkcionalnosti u programu. Radile su na ujednačavanju vođenja knjižničnog poslovanja (inventarizacija i vođenje digitalne inventarne knjige, revizijske liste, vođenje posudbe građe i članstva, normative) čime se znatno olakšao posao knjižničarima odsječnih i zavodskih knjižnica.

Središnja Knjižnica je vodila brigu o Akademijinim specijalnim knjižnicama. Za 6 knjižnica koje imaju zaposlenog knjižničara i obrađenu knjižničnu građu priređeni su svi potrebni dokumenti (Pravilnik o radu, imenovana su Knjižnična vijeća) kako bi se te knjižnice mogle upisati u *Upisnik knjižnica u RH* što je zakonska obaveza svake institucije koja ima knjižnicu u svom sastavu. Postupak još traje.

Osim toga, nastavilo se raditi na pridruživanju ostalih Akademijinih knjižnica koje još nisu započele unos i obradu građe u zajedničkom sustavu INDIGO. Tako je za Zbirku Baltazara Bogišića u Cavtatu osigurana licenca, provedena je online edukacija upraviteljice I. Lazarević, upoznavanje s radom i edukacija o unosu građe u program INDIGO (J. Prekrtić) te je započela računalna obrada Zbirke Baltazara Bogišića. Obavljeni su razgovori s matičnom službom u Splitu, nadležnom za knjižnicu Zavoda za povijesne znanosti u Dubrovniku, i voditeljicom akademkinjom Nellom Lonzom te je novom sistematizacijom osigurano jedno radno mjesto knjižničara što je preduvjet za revitalizaciju te značajne specijalne knjižnice.

### *Digitalna zbirka HAZU (DiZbi.HAZU)*

Tijekom 2024. Knjižnica je koordinirala rad repozitorija DiZbi.HAZU u kojem sudjeluje ukupno 21 Akademijina jedinica. Održana su dva sastanka DiZbi tima, 14. svibnja i 8. listopada, na kojima su razmatrani tekući problemi i planovi za budući razvoj sustav te agregiranja u sustav e-Kultura. Glavna koordinatorica repozitorija bila je knjižničarska savjetnica D. Mašina Delija uz suradnju sistemskog knjižničara M. Tota. M. Tot je pratio i odgovarao na elektroničku poštu korisnika repozitorija DiZbi.HAZU te je uređivao i vodio društvene mreže (Instagram, Facebook i Twitter) Digitalne zbirke HAZU. Glavna redaktorica za arhivski profil bila je J. Prekrtić koja je radila na edukaciji arhivista za unos podataka zajedno s A. Tkalec.

Hibridna bibliografska baza DiZbi.HAZU na dan 30. prosinca 2024. sadržavala je 297.313 bibliografskih zapisa, od toga broja je 240.575 zapisa koji se odnose na knjižni fond središnje Knjižnice. U Digitalnoj zbirci se nalazi 54.046 zapisa s digitalnim objektima – knjige, članci i zasebni objekti (umjetničke slike, fotografije, mikrofilmovi, kazališne cedulje, rukopisi, videozapisi itd.) od kojih je 28.525 zapisa od Knjižnice. Ukupno je izrađeno 4.585 novih zapisa. Knjižnica je u repozitoriju objavila 2 virtualne zbirke: 1. Zbirka *Donacija iz obiteljske knjižnice akademika Nenada Trinajstića koja obuhvaća 85 knjižnih jedinica: 51 svezak uvezanih posebnih otisaka akademikovih radova objavljenih od 1965. do 2012. godine, 14 njegovih autorskih monografija, 16 monografija u kojima su objavljeni njegovi radovi, uvezen diplomski, magistarski i doktorski rad te poseban broj časopisa Croatica Chemica Acta (2004.) njemu posvećen. Zbirka sadrži ukupno 918 bibliografskih zapisa (obradila Z. Vitković) i 2. zbirka Bibliografija Foruma (priredila J. Prekrtić).*

27. ožujka 2024. Predsjedništvo HAZU je donijelo odluku o osnivanju Odbora za digitalnu transformaciju HAZU. Jedna od zadaća Odbora jest pružanje savjetodavne podrške razvoju Digitalne zbirke HAZU i potpora jačanju vidljivosti Akademije u digitalnom okruženju. Knjižnica je čitavu godinu intenzivno surađivala s novoosnovanim Odborom u svrhu unaprjeđivanja pristupa Digitalnoj zbirci te su odlukom Uprave od 21. listopada 2024. usvojeni prijedlozi Knjižnice i Odbora vezano uz politiku pristupa metapodacima i publikacijama objavljenim u Digitalnoj zbirci HAZU. Odlučeno je: 1. da svi metapodaci i tekstovi svih publikacija objavljenih u otvorenom pristupu budu pretraživi od strane internetskih tražilica, tako da ih internetske tražilice mogu indeksirati i prikazati u rezultatima pretraživanja, 2. da sve publikacije objavljene u otvorenom pristupu budu dostupne za preuzimanje u pretraživom obliku. Do sada je provedena indeksacija metapodataka od strane Google tražilice, a sve tekstualne datoteke u Digitalnoj zbirci su korisnicima dane u pdf pregledniku kako bi bile pretražive po tekstu i kako bi ih bilo moguće preuzeti. Potrebno je još provesti indeksaciju digitalnih datoteka od strane internetskih tražilica. U sklopu redizajniranog portala unaprjeđeno je pretraživanje za korisnike.

Detaljni izvještaj o radu Digitalne zbirke i svake jedinice nalazi se u zasebnom poglavlju Ljetopisa *Digitalna zbirka HAZU*.

### *Akademijina izdanja*

U 2024. u fond Knjižnice je uneseno 107 novih naslova Akademijinih izdanja (73 knjige, 34 sv. časopisa), 2 knjige objavljene potporom HAZU, 60 naslova objavljenih uz potporu Zaklade HAZU (40 knjiga, 20 sv. časopisa), 26 sv. Akademijinih izdanja objavljenih uz potporu Zaklade i 20 brojeva novina (*Školske novine*). Fond je uvećan za 429 sveska. Dodijeljena je i aktivirana 327 DOI oznaka.

Voditeljica Zbirke Akademijinih izdanja je knjižničarska savjetnica K. Polak Bobić. Poslovi koje je redovito obavljala su: 1. kompletna obrada novih Akademijinih izdanja - inventarizacija, signiranje i katalogizacija (izrada novih bibliografskih zapisa), dodjela DOI oznaka znanstvenim i stručnim radovima u Akademijinim časopisima i zbornicima radova (povremeno je DOI dodjeljivala i A. Tkalec), objava u Digitalnoj zbirci, izrada normativnih zapisa; 2. uređivanje fizičke i digitalne zbirke Akademijinih izdanja, održavanje i nadzor podataka Akademijinih izdanja: uređivanje starih bibliografskih zapisa, rekatalogizacija, provjera i ujednačavanje metapodataka, deduplikacija; 3. digitalizacija: izrada prijedloga i plana digitalizacije Akademijinih izdanja, vođenje liste i uređivanje bibliografskih zapisa digitaliziranih knjiga, dodavanje pdf-ova novih Akademijinih izdanja dobivenih od nakladnika i urednika; 4. izrada virtualnih zbirki za predstavljanje uređenih Akademijinih serija na portalu; 5. komunikacija s voditeljem i tehničkim urednicima Odjela za izdavačku djelatnost, suradnja s Akademijinim jedinicama i zavodima u vezi Akademijinih izdanja, stalna suradnja s informatičkom tvrtkom ArhivPro na poslovima dodjele DOI oznaka, detektiranja i otklanjanja problema u Digitalnoj zbirci te aktiviranje i ažuriranje zapisa u međunarodnoj bazi Crossref.

Provedena je revizija Akademijinih izdanja koja nije rađena od 2004. godine. Reviziju na tri primjerka Zbirke Akademijinih izdanja (ČA-čitaonički, PA-posudbeni i A-arhivski) je od rujna do 15. prosinca 2024. radila J. Prekrtić uz pomoć kolega Ž. Ovčaričeka (ČA), G. Matića (PA) i A. Tkalec (A). Revizija nije provedena na primjercima A1 (rezervni primjerak) zbog nedostupnosti. Pregledani su i evidentirani svi dostupni, izgubljeni i zastarjeli svesci. Tijekom revizije su odmah ispravljane pogreške (dupli barkodovi, krive signature, krivo umetnute knjige, problem priveza, nedostajući holdinzi). Ustanovljeno je da arhivski primjerak u trezoru na većini svezaka nema naljepnice s barkodom tj. nisu izrađeni holding zapisi u bazi. Do sada je K. Polak Bobić revidirala 832 holding zapisa. Taj posao će se nastaviti raditi u 2025. Ukupno je u 3 zbirke evidentirano: 12.420 knjiga, 10.406 sv. časopisa i 76 jedinica elektroničke građe (CD-a). Kroz reviziju presložen je arhivski primjerak Akademijinih izdanja u trezoru (J. Prekrtić, A. Tkalec). Otpis Akademijinih izdanja još nije proveden.

Krajem godine K. Polak Bobić je sastavila Popise izdanja objavljenih u 2024., koji se redovito tiskaju kao prilozi u *Ljetopisu*, i to: *Popis izdanja HAZU objelodanjenih u 2024.*, *Popis izdanja objavljenih pod pokroviteljstvom Akademije u 2024.*, *Popis izdanja Zaklade HAZU pristiglih u Knjižnicu u 2024.* i *Popis Akademijinih izdanja objavljenih potporom Zaklade HAZU u 2024.*

### *Izgradnja ukupnog knjižničnog fonda i razmjena publikacija*

U 2024. fond Knjižnice je povećan za 544 svezaka knjiga, časopisa i novina, i to: 268 sv. knjiga raznih izdavača; 276 sv. časopisa, od toga 164 sv. domaćih časopisa (71 naslov), a 112 sv. stranih časopisa (51 naslov). Uz 429 sv. raznih Akademijina izdanja fond je ukupno povećan za 973 sveska.

#### *a) Kupnja*

Za sve potrebe nabave knjiga i pretplate časopisa Knjižnica je imala na raspolaganju svega 1.000,00 € za čitavu godinu. Tim sredstvima su u 2024. kupljene 23 knjige i 4 sv. časopisa (*Vjesnik bibliotekara Hrvatske*). U nedostatku sredstava u potpunosti je obustavljena pretplata na strane časopise. Poslove prijema časopisa radila je J. Prekrtić.

### *b.) Razmjena*

U razmjenu je poslano 27 knjiga i to gotovo isključivo hrvatskim institucijama. Monografska izdanja se ne šalju u inozemstvo niti zemaljskom poštom niti elektroničkim putem zbog visokih troškova poštarine. Razmjenom je dobiveno 75 sv. knjiga te 186 sv. časopisa. Na poslovima kupnje i razmjene radio je T. Kukolja.

### *c) Dar*

Knjižnica je tijekom 2024. dobila na dar i obradila ukupno 137 sv. knjiga i 88 sv. časopisa. Od toga su 36 sv. darovali akademici: Andrej Dujella, Koraljka Kos, Mladen Obad Šćitaroci, Luko Paljetak, Marko Tadić i Marko Pećina, a ostavštinom akademika Franje Dursta u fond Knjižnice uvrštena je još 41 knjiga.

### *Stručna obrada knjižničnog fonda*

U 2024. izrađeno je ukupno 2.447 novih bibliografskih zapisa. Na katalogizaciji novih knjiga radile su H. Burek i Z. Vitković, K. Polak Bobić obrađivala je Akademijina izdanja, izdanja Zaklade HAZU i publikacije izdane potporom HAZU. Na rekatalogizaciji je radila H. Burek. I dalje se u manjoj mjeri radilo na deduplikaciji normativnih zapisa, a u okviru revizije na unosu i ispravcima metapodataka, popravljaju i nadopunjavanju starih zapisa, osobito holding zapisa. Izrađeno je 3.763 novih holding zapisa. Na tim poslovima radili su svi knjižničari-katalogizatori. Na obradi zbirke periodičkih i serijskih publikacija radili su D. Horvat i J. Prekrtić. Provedena je revizija fonda novina. Evidentirano je stanje, potreba za zaštitom ili otpisom. Radilo se na katalogizaciji, stručnoj obradi i ažuriranju fondova neobrađenog dijela fonda novina i starije periodike. Pregledana je periodička građa predložena za otpis i formirana je lista otpisa. Na formalnoj i sadržajnoj obradi starih i rijetkih knjiga se nije radilo zbog nedostatka knjižničara. Tek povremeno je T. Runjak radila na ispravljanju i dopuni postojećih zapisa u okviru revizije.

Ukupno je sadržajno obrađeno 5.012 zapisa, od kojih je 3.510 zapisa za Akademijina izdanja. 160 znanstvenih članaka u časopisima i zbornicima Naklade HAZU opremljeno je UDK oznakama prije objavljivanja. Sadržajnu obradu i klasifikaciju radila je N. Daničić, a za časopis Forum Dina Mašina Delija.

Redovito se radio OCR postupak za digitaliziranu građu kako bi zapisi bili pretraživi po tekstu, kao i ažuriranje faseta na korisničkom dijelu portala, izrada filtera i izvještaja. Kontrola i objava holding zapisa za sve knjižnice na razini cijele baze radila se na tjednoj bazi. Na tim poslovima radila je A. Tkalec. Radilo se na skeniranju naslovnica novopristiglih i novoobrađenih knjiga radi boljeg korisničkog iskustva portala (T. Kukolja).

### *Digitalizacija građe*

U 2024. su realizirani sljedeći programi digitalizacije: 1. Završetak digitalizacije nakladničkog niza *Djela JAZU*. Od Ministarstva kulture i medija RH zatraženo je 5.014,00 €, a odobreno 2.350,00 € pa su stoga digitalizirana samo 23 sveska *Djela JAZU*, datoteke su postavljene u repozitorij, opisane potrebnim metapodacima i poslane u e-Kulturu. Na natječaju Zaklade HAZU za 2023. u sklopu višegodišnjeg projekta *Digitalizacija zaštićene kulturne baštine - zbirka Akademijinih izdanja, časopis Forum* prijavljen je nastavak digitalizacije *Foruma*. Od zatraženih 2.550,83 € odobreno je 1.300,00 € te se tim sredstvima digitaliziralo god. 40(2001), knj. 73, br. 10/12 (492 str.) časopisa Forum u kojem se nalazi cjelokupna bibliografija časopisa od početka izlaženja 1963. do 2000. i još 11 svezaka u kojima se na

kraju sveska nalazi bibliografija (ukupno 3.960 str.). Datoteke su postavljene u repozitorij, opisane potrebnim metapodacima, a za korisnike je kreirana je virtualna zbirka *Bibliografija časopisa Forum*.

Na natječaj Ministarstva kulture i medija RH za financiranje javnih potreba u kulturi na Program digitalizacije kulturne baštine za 2025. prijavljeni su: 1. Završetak digitalizacije nakladničkog niza *Djela JAZU* (24 sveska, 12.317 stranica, zatraženo je i odobreno 3.079,00 €) i 2. Digitalizacija zaštićene kulturne baštine – zbirka Akademijinih izdanja, časopis *Forum* (267 sv., 78.848 stranica, zatraženo je 19.712,00 €, a odobreno 15.000,00 €). Na natječaj Zaklade HAZU u veljači 2024. prijavljen je program Digitalizacija zaštićene kulturne baštine – zbirka Akademijinih izdanja, časopis *Forum (1963-1967)* (20 sv., 5.488 stranica). Zatraženo je 1.582,80 €, a odobreno 600,00 €. Kad se potpišu ugovori, krenut će se u realizaciju svih programa.

Izrađen je Plan digitalizacije poslovanja Knjižnice za Odbor za digitalnu transformaciju HAZU u svrhu izrade Strateškog plana digitalizacije HAZU (T. Runjak).

### *Uvez i zaštita građe*

Zbog nedostatka financijskih sredstava nisu se uvezivale ni knjige ni časopisi u redovnom fondu. Također, knjige se nisu zaštićivale magnetskom zaštitnom trakom. U okviru revizije dio periodike koja je u lošem fizičkom stanju se spremala u kutije od beskiselinskog kartona. Na poslovima u spremištu radili su pomoćni knjižničari G. Matić i Ž. Ovčariček, koji je također vodio urudžbeni zapisnik Knjižnice. Tehničku obradu sve knjižnične građe (barkodiranje) radio je pomoćni knjižničar G. Matić. Barkodirano je ukupno 2.405 sv. knjiga i časopisa.

### *Revizija i otpis*

U 2024. je dovršena revizija općeg fonda, revizija Akademijinih izdanja (izuzev A1 rezervnog primjerka) te je započeta revizija trezora i čitaoničkog fonda. Revizija općeg fonda provodila se od 14. rujna 2022. do 26. srpnja 2024. u dva dijela s kraćim prekidima. Na reviziji su svakodnevno radili svi knjižničari podijeljeni u timove. Reviziju monografskih publikacija radili su H. Burek, T. Kukolja, G. Matić, A. Tkalec, M. Tot i Z. Vitković, a reviziju periodičkih publikacija radili su D. Horvat, D. Mašina Delija, Ž. Ovčariček i J. Prekrtić.

Revizija se bilježila kroz revizijske excel tablice stavljene na *SharePoint* Knjižnice. Pripremljene su tablice za rad na spremištu po naslovu, signaturama i smještaju te su izrađene stručne upute za rad na reviziji. Paralelno s revizijom na spremištu i unosom podataka u revizijsku tablicu, rađeni su ispravci u bazi i ažuriranje zapisa (ispravci signatura, rekatalogizacija, prebacivanje holdinga). Izrađena je digitalna inventarna knjiga prema signaturama i sobama u spremištu (liste holding zapisa iz baze), tablice za otpis građe prema zadanim kategorijama koje zahtjeva *Pravilnik*, označeni su holding zapisi za otpis u bazi koji su zatim objavljeni s korisničkog dijela. Iz kategorije izgubljenih knjiga provjeravalo se koja građa je posuđena. Sve poslove na pripremi i organizaciji revizije radile su J. Prekrtić i A. Tkalec koje su nadzirale i koordinirale cijeli tijek revizije, izradile revizijske liste i liste za otpis, napravile analizu i izvještaj o reviziji sa statističkim podacima.

Dobiveni su sljedeći podaci o stanju fonda na spremištu: na dan 16.12.2024. evidentirano je ukupno 357.765 jedinica, što ne uključuje priljev iz 2024., mikrofilmove (290) i el. građu (76). Od toga je 157.275 knjiga i 200.888 periodike. Za rekatalogizaciju je preostalo još 32.638 jedinica građe odnosno oko 10% fonda.

Otpis 2. dijela revizije iznosi 31.771 sv. monografskih i periodičkih publikacija (zastarjelo: 25.840, oštećeno: 5.751 i izgubljeno: 180). Otpis je odobren odlukom Uprave od 5. rujna 2024., građa je izlučena iz fonda, pečatirana i bit će otpremljena iz Knjižnice početkom 2025. Na poslovima otpisa radili su D. Horvat, G. Matić, Ž. Ovčariček, J. Prekrtić i A. Tkalec. Ukupni revizijski otpis (1. i 2. dio) iznosi 38.458 svezaka što je 9,1% ukupnog fonda.

Treći dio revizije koji je započeo u rujnu 2024. uključuje pregled posebnih zbirki: Zbirka Akademijinih izdanja, Zbirka starih i rijetkih knjiga i Čitaonička zbirka. Trenutno se revizija provodi na signaturama: RARA – trezorska građa (oko 16.000 jedinica) i ČR – čitaonica (oko 2.150 jedinica). Revizija tri primjerka Zbirke Akademijinih izdanja je gotova. Revizija na signaturama: A1 – rezervni primjerak Akademijinih izdanja, ST – sitni tisak i ZPO – posebni otisci se nije provela zbog nedostupnosti. Otpis 3. dijela revizije provodit će se 2025. godine.

### *Uporaba Knjižnice i davanje obavijesti*

Knjižnica je cijelu godinu radila za vanjske korisnike svaki radni dan od 9 do 15 sati. Knjižnica je imala 407 aktivnih članova. Učlanjeno je 14 novih korisnika. Knjižnicu je posjetilo 950 korisnika, i to: 104 akademika, 513 interna korisnika, 312 vanjska korisnika, 3 studenata, 18 umirovljenika. Iz spremišta je doneseno 821 svezak knjiga i časopisa, 126 svezaka novina, 6 kutija mikrofilmova, a izvan Knjižnice posuđene su 304 knjige. Na zahtjev korisnika napravljena su 104 skena. Na info-pultu s korisnicima radili su Ž. Ovčariček i M. Tot.

Zbog skučenosti čitaoničkih i korisničkih prostora posjete organiziranih grupa Knjižnici Akademije bile su malobrojne. Knjižnicu su posjetili studenti povijesti FFZg (23.1.), studenti kroatistike FFZg (11.12.) i studenti klasične filologije FFZg (18.12.) te učenici V. gimnazije (30.10.) i gimnazije Tituša Brezovačkog (11.10.). Grupe je po knjižnici i izložbi provela T. Runjak. Knjižnica je u rujnu 2024. na nekoliko dana ugostila bivšeg predsjednika Kosovske akademije znanosti i umjetnosti akademika Rexhepa Ismajlija.

Radno vrijeme za korisnike čitaonice Rara bilo je od 9 do 15 sati. Svakodnevno su pružane specijalizirane stručne informacije o trezorskoj građi, njezinom korištenju svim zainteresiranim znanstvenicima i stručnjacima iz zemlje i inozemstva usmenim, telefonskim i elektroničkim putem, a na zahtjev korisnika napravljeno je 5 tematskih istraživanja. I dalje se bilježi veliki pad korisnika trezorske zbirke zbog nedostatka čitaonice Rara. Tijekom godine bilo je svega 19 korisnika, iz trezora se donijela 71 knjiga te je napravljeno 11 snimki stare i rijetke građe. Rad s korisnicima trezorske građe obavljala je T. Runjak.

O Akademiji, Akademijinim izdanjima i knjižničnom fondu općenito dano je sveukupno oko 450 složenih i jednostavnijih usmenih i telefonskih informacija te odgovora elektroničkom poštom. Korisnici su redovito informirani o dostupnosti baza s nacionalnim licencama na Portalu elektroničkih izvora (D. Horvat). Rad s korisnicima obavljali su svi knjižničari te upraviteljica Knjižnice T. Runjak, a M. Tot je za korisnike napravio 4 tematska pretraživanja.

### *Web stranica Knjižnice, društvene mreže i knjižnične usluge*

Knjižnica je vodila mrežnu stranicu Knjižnice, Facebook i Instagram profil, redovito je objavljivala nove sadržaje u svrhu informiranja korisnika. Autorice tekstova u objavama te urednice službene mrežne stranice Knjižnice, društvenih mreža Facebook i Instagram su D. Mašina Delija i J. Prekrtić, koja osim toga, uređuje i ažurira sadržaj na podstranici Knjižnice HAZU na web mjestu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.



## *Priredbe, izložbe, izlaganja na skupovima i promocija Knjižnice*

### *Izložbe*

U predvorju Knjižnice priređene su dvije velike izložbe:

1. *Marko Marulić i Akademija* s posebnim dodatkom *Marulić o miru*. Izložba je otvorena u sklopu manifestacije *Noć hrvatske knjige 2024.*, 23. travnja 2024., a postavljena u povodu 500. obljetnice smrti Marka Marulića, oca hrvatske književnosti. Izložba je trajala do 31. prosinca 2024. s obzirom na to da je Vlada Republike Hrvatske proglasila 2024. *Godinom Marka Marulića*. Izložbu su osmislile i postavile N. Daničić, K. Polak Bobić i T. Runjak;

2. *Ivana Brlić-Mažuranić – prva žena članica Akademije*: izložba knjiga povodom 150. godišnjice rođenja spisateljice. Izložba je priređena u okviru manifestacije *Mjesec hrvatske knjige* od 15. listopada do 15. studenoga 2024. Autorica izložbe je Z. Vitković.

Osim toga, 2. prosinca uz predavanje dr. sc. Marijane Borić *Marko Antun de Dominis vs. Galileo Galilei: od konstrukcije do teorije dalekozora*, priređena je u atriju manja popratna izložba u suradnji s autoricom. Tijekom predavanja bila je izložena Dominisova knjiga od 1700 stranica *De republica ecclesiastica (O crkvenoj državi)* iz fonda Knjižnice, jedan od samo sedam sačuvanih primjeraka, a sve povodom obilježavanja 400. obljetnice Dominisove smrti te redovita prigodna izložba *Akademijina izdanja u 2023.* povodom predstavljanja nakladničke produkcije Akademije na Konferenciji za novinare. Izložbu je priredio T. Kukulja.

Dovršena je virtualna izložba *Rane studentice prirodoslovlja i matematike na Sveučilištu u Zagrebu* u sklopu projekta *Baština na mreži: znanstvenici predstavljaju kulturnu baštinu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*. Izložbu su priredile viša knjižničarka N. Daničić i J. Prekrtić u suradnji s dr. sc. Tihanom Luetić (Odsjek za povijesne znanosti HAZU) i izv. prof. dr. sc. Tihomirom Vukeljom (Fizički odsjek PMF-a). Čeka se njezina objava na portalu Virtualne izložbe NSK (<https://virtualna.nsk.hr/>).

### *Izlaganja*

Mašina Delija, Dina; Tot, Marko. *Digitalizacija časopisa Forum*. // Trinaesti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 16. - 17. svibnja 2024.

### *Objavljeni znanstveni radovi*

Vitković, Zrinka. *Pregled kulturno-povijesnoga djelovanja pavlinskoga samostana Blažene Djevice Marije na Ospi u Novom Vinodolskom* // Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, knj. 40 (2022), str. 1-30.

Vitković, Zrinka. *Stranični postav u Drugome novljanskom brevijaru: vizualna organizacija teksta u kasnosrednjovjekovnim hrvatskoglagoljičnim liturgijskim kodeksima*. // *Croatia Christiana periodica* : časopis Instituta za crkvenu povijest Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 94 (2024), str. 47-63.

### *Objavljeni stručni radovi*

Vitković, Zrinka. *Donacija iz obiteljske knjižnice akademika Nenada Trinajstića u Knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*. // Novi uvez : glasilo Zagrebačkoga knjižničarskog društva, br. 42 (2024), str. 66-73. (<https://shorturl.at/ZOIL3>)

## Promocija

23. listopada 2024. - T. Runjak je sudjelovala u snimanju priloga za novine *24 sata* o jedinom primjerku 1. izdanja *Planina* Petra Zoranića u Zbirci starih i rijetkih knjiga uz dr. sc. A. Batinić.

27. studenoga 2024. - na Facebook stranici Hrvatskog knjižničarskog društva u rubrici *Blaga naših knjižnica* objavljen je tekst dr. sc. Z. Vitković o 1. izdanju *Ribanja i ribarskog prigovaranja* iz Zbirke starih i rijetkih knjiga Knjižnice HAZU (sign. R-598).

### *Zbirka starih i rijetkih knjiga (Trezor)*

Redovito su praćeni mikroklimatski uvjeti te je vođena evidencija o temperaturi i vlazi, dolasku servisera vatrodajnog i alarmnog sustava.

U rujnu je započela revizija trezora. Reviziju su svakodnevno provodile A. Tkalec i T. Runjak. Do sada je pregledano 13.433 svezaka (od oko 16.000 sv.), a od toga je 4.186 sv. evidentirano za rekatalogizaciju. S obzirom na to da trezorska građa do sada nije sustavno bar kodirana, pristupilo se izradi novih holding zapisa s barkodovima i ispravljanju postojećih. Do sada je izrađeno 3.858 holding zapisa (H. Burek) koji su ispisani na naljepnice i nalijepljeni na beskiselinske kartončice te uloženi u knjige (Ž. Ovčariček). Kroz reviziju presložena je kompletna Zbirka, interpolirane su signature -R i -Rn (knjige prebačene sa spremišta u trezor), a police očišćene i dezinficirane *Plivaseptom*. Sve poslove u trezoru i na trezorskoj građi obavljala je T. Runjak.

### *Zaštita kulturne baštine*

U 2024. nisu provedeni konzervatorsko-restauratorski radovi na kulturnom dobru iz Zbirke starih i rijetkih knjiga, kao niti digitalizacija zaštićene knjižne građe jer za to nisu odobrena sredstva u okviru financiranja programa javnih potreba u kulturi RH na čije natječaj se Knjižnica prijavila. U okviru *Programa zaštite i očuvanja pokretnih kulturnih dobara* za 2024. odobren je projekt *Radovi preventivne konzervacije na zaštićenim zbirkama 16.-18. st.* u iznosu od 3.855,00 €. Projekt se provodio u razdoblju od 23. svibnja do 14. lipnja 2024. u suradnji s Odjelom zaštita i pohrana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Preventivna zaštita se provodila na dijelu Zbirke starih i rijetkih knjiga, i to kompletnim zbirkama knjiga 15., 16. i 17. st. te dijelom knjigama iz 18. st. (Croatica). Preventivno je zaštićeno 2.424 fizičkih jedinica odnosno oko 50 dužnih metara knjiga. Preventivna konzervacija građe sastojala se od mehaničkog čišćenja, prozračivanja i dezinfekcije, konzervacije korica te po potrebi zaštitnog opremanja. Nadzor nad provođenjem preventivnih radova obavljao je knjižničarski tehničar G. Matić koji je donosio knjige iz trezora, vodio evidenciju knjiga i vraćao ih na police. Time je započeo višegodišnji projekt preventivne zaštite stare i vrijedne knjižne građe iz Zbirke starih i rijetkih knjiga.

Na natječaj za financiranje javnih potreba u 2025. prijavljen je nastavak preventivne zaštite knjiga velikog formata u iznosu od 1.870,00 € i programi konzervatorsko-restauratorskih radova na knjigama: 1. *Način od meditacioni i molitve* Bartola Kašića, Rim, 1613. (R-780), troškovi radova iznose: 943,75 €; 2. *Zakon bratinstva* Ivana Muliha, Zagreb, 1746. (R-770), troškovi radova: 1.018,75 € i 3. *Opravljanje dobrii xena* Marka Arnerića, Zagreb, 1802. (R-1079), troškovi radova iznose 500,00 €. Rezultati natječaja još nisu objavljeni.

## II. Razvojne aktivnosti

### Sudjelovanje na skupovima i edukacija knjižničara

Tijekom godine knjižničari su prisustvovali na brojnim skupovima, radionicama, predavanjima i webinarima:

- edukacija za rad u sustavu Gobbi, NSK, Zagreb, 24. siječnja 2024. (D. Mašina Delija, A. Tkalec);
- DARIAH-HR radionica *Arhivski modul za digitalni repozitorij: metapodaci, pohrana i opis građe* - IEF, Zagreb, 31. siječnja 2024. (J. Prekrtić, A. Tkalec);
- skup *Dan hrvatske glagoljice i glagoljaštva* u povodu Dana NSK, 22. veljače 2024. (T. Runjak);
- Springer Webinar: *The Inside-Out Library – How OA is Changing the Role of the Librarian*, 27. veljače 2024. (K. Polak Bobić);
- Obzor Europa projekt Diamas: *Regionalna radionica za urednike i izdavače znanstvenih časopisa u otvorenom pristupu* (online), 1. ožujka 2024. (D. Mašina Delija, K. Polak Bobić, T. Runjak, M. Tot);
- međunarodni skup *Umjetnice i muzeji: prema novom muzeju umjetnica u Zagrebu*, Muzej grada Zagreba, 26. ožujka 2024. (N. Daničić);
- webinar *Canva – internetski alat za grafički dizajn*, CSSU, 27. ožujka 2024. (K. Polak Bobić, J. Prekrtić) i *Canva 2 – internetski alat za grafički dizajn*, CSSU, 1. travnja 2024. (J. Prekrtić);
- webinar *Važnost uporabe identifikatora i njihov utjecaj na vidljivost i citiranost znanstvenih radova*, NSK/ZNAK, 11. travnja 2024. (J. Prekrtić);
- 43. ZKD forum *Od umjetne inteligencije do originalnih ideja*, 24. travnja 2024. (K. Polak Bobić);
- radionica o javnom nastupu (ZKD Forum), 25. travnja 2024. (Z. Vitković);
- *Trinaesti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata: Dfest*, 16. i 17. svibnja 2024. (D. Mašina Delija, K. Polak Bobić, T. Runjak, M. Tot, Z. Vitković);
- online konferencija *Europeana Digital Storytelling Festival*, 21. i 22. svibnja, 2024. (N. Daničić, Z. Vitković);
- *Medical Information Conference Croatia (MICC 2024) - (Ne)moguća misija: učinkovito korištenje istraživačkih resursa*, Medicinski fakultet, 4. lipnja 2024. (N. Daničić);
- webinar *Oblak za suradnju u području europske kulturne baštine (A European Collaborative Cloud for Cultural Heritage 2024.)*, 14. lipnja 2024. (M. Tot);
- webinar *Srce Café: Dabar*, 5. rujna 2024. (M. Tot);
- webinar *Open Science Unveiled: Empowering Knowledge Sharing in the Digital Age (IFLA)*, 11. rujna 2024. (Z. Vitković);
- *4. nacionalni Topoteka dan*, u povodu manifestacije Dani europske baštine 2024., Državni arhiv u Zagrebu, 12. rujna 2024. (N. Daničić);
- webinar *Research Smarter with Web of Science Research Assistant (WoS)*, 18. rujna 2024. (Z. Vitković);
- webinar *Revidiranje specifikacije metapodatkovnih opisa multimedijjskih objekata - slikovna, audio i audiovizualna građa*, 19. rujna 2024. (M. Tot);
- 5. online okrugli stol pod nazivom *Digitalna pristupačnost od zakona do prakse*, 24. rujna 2024. (M. Tot);
- online 45. ZKD forum *Što je katalogizator u knjižnici*, 25. rujna 2024. (Z. Vitković);

- webinar *Web of Science Research Assistant, a generative AI-powered tool designed to help researchers*, 25. rujna 2024. (M. Tot);
- međunarodna znanstvena konferencija *Colour in Written Heritage: Multidisciplinary Research*, Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 25.-27. rujna 2024. (T. Runjak);
- webinar *Barcelona Declaration and the Role of Open Science Infrastructures*, 26. rujna 2024. (M. Tot);
- 20. okrugli stol za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama: *Inkluzivne i pristupačne knjižnice* (Komisija za prilagodbu i pristupačnost knjižničnih usluga Hrvatskoga knjižničarskog društva), 27. rujna 2024. (Z. Vitković);
- webinar *Kako? Za koga? Što? i Zašto? sačuvati knjižničnu baštinu*, CSSU, 1. listopada 2024. (N. Daničić, Z. Vitković);
- Choice/ACRL Webinars: *AI for libraries: Advancing research and discovery*, 1. listopada 2024. (K. Polak Bobić);
- webinar *Služba pokretne knjižnice kao dio županijske mreže narodnih knjižnica - prvi dio*, CSSU, 3. listopada 2024. (N. Daničić);
- online sastanak eKultura: *Dostava financijskog izvješća programa digitalizacije kulturne baštine*, 9. listopada 2024. (J. Prekrtić, A. Tkalec, M. Tot);
- webinar *Služba pokretne knjižnice kao dio županijske mreže narodnih knjižnica - drugi dio*, CSSU, 10. listopada 2024. (N. Daničić);
- webinar *Korak u proširenu stvarnost: knjižnična izložba uz alat Artsteps*, CSSU, 14. listopada 2024. (N. Daničić, Z. Vitković);
- *Autorska storytelling radionica – uvod u pripovijedanje* (u organizaciji Komisije za čitanje Hrvatskog knjižničarskog društva u okviru manifestacije *Mjesec hrvatske knjige*), 17. listopada (Z. Vitković);
- webinar *Razvijanje kritičkog mišljenja kod djece pomoću biblioterapijskog pristupa (temeljenog na tradicionalnim pričama)*, CSSU, 21. listopada 2024. (N. Daničić);
- webinar *Zelena knjižnica*, CSSU, 29. listopada 2024. (G. Matić);
- online 46. ZKD forum *Objaviti je lako, pitaj me kako: objavljivanje radova u knjižničarstvu*, 30. listopada 2024. (K. Polak Bobić, Z. Vitković);
- završna konferencija međunarodnog projekta Citizen-Enhanced Open Science in Southeastern Europe Higher Education Knowledge Hubs (CeOS\_SE), NSK, 30. listopada 2024. (D. Mašina Delija);
- Choice/ACRL Webinars: *The State of Open Books: Where Are We Now? Where Next?*, 31. listopada 2024. (K. Polak Bobić);
- Choice/ACRL Webinars: *Open Affiliation Metadata: How Recent Innovations Help Libraries and Librarians*, 7. studenoga 2024. (K. Polak Bobić);
- webinar *Kako napisati recenziju za znanstveni i/ili stručni članak*, CSSU, 25. studenoga 2024. (Z. Vitković);
- DARIAH Day 2024., IEF, Zagreb, 4. prosinca 2024. (J. Prekrtić, A. Tkalec);
- okrugli stol *Autorsko pravo: prepreka ili prijatelj otvorene znanosti?*, 12. prosinca 2024. (K. Polak Bobić, T. Runjak);
- webinar: *Međunarodni standardni bibliografski opis za pojavni oblik (ISBDM) i Pravilnik za opis i pristup građi u arhivima, knjižnicama i muzejima (KAM)*, CSSU, 17. prosinca 2024. (Z. Vitković).

## *Projekti i suradnja s drugim institucijama*

Knjižnica je surađivala s domaćim i međunarodnim institucijama na projektima i programima:

1. projekt e-Kultura - Knjižnica je surađivala s Akademijinim jedinicama u izgradnji i objavi Zbirke HAZU u nacionalnom sustavu e-Kultura. Održano je više sastanaka na tu temu s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu kao partnerskom institucijom i Ministarstvom kulture i medija RH kako bi se dogovorio način eksporta zapisa i vidljivosti Akademijine digitalizirane baštine na portalu. Dogovoreno je da će svaka Akademijina jedinica imati svoju zbirku na portalu e-Kultura i svog ovlaštenika i administratora u sustavu. Sredstvima dobivenim od Zaklade HAZU implementirana su u sustav INDIGO obavezna polja (URN:NBN nacionalni identifikator digitalne građe, polja za uvjete korištenja i pravo pristupa, teme i polje za slanje master datoteka u sustav za trajnu pohranu) i SIPP paketi za agregiranje u sustav e-Kultura.

2. tematski portal *Znameniti.hr* - Knjižnica je i dalje bila jedan od partnera na zajedničkom projektu u koji je ove godine bilo uključeno 11 kulturnih i znanstvenih ustanova iz Hrvatske. Knjižničarka A. Tkalec je aktivno sudjelovala na projektu sudjelovanjem na sastancima, agregacijom građe (KGZ: *Antun Gustav Matoš, Ivana Brlić Mažuranić*), dodavanjem novih osoba u bazu Znameniti i Tezaurus (UNIZG: *Stjepan Ivšić, Đuro Koerbler, Vjekoslav Klaić, Armin Pavić, Julije Golik, Franjo Maixner, Antun Barac, Mato Winterhalter, Grga Novak, Zoran Bujas, August Šenoa, Rudolf Vimer, Josip Volović, Davorin Bazjanac*), ažuriranjem postojećih podataka na portalu, postavljanjem poveznica na virtualne izložbe na portal. U projekt su još uključeni J. Prekrtić kao podrška za Wordpress i izradu virtualnih izložbi (u tijeku izrada virtualne izložbe *Franjo Kresnik*) te M. Tot.

3. Nastavljena je suradnja s konzorcijem DARIAH-HR, dijelom paneuropske istraživačke strukture DARIAH-EU. Knjižnica je aktivno sudjelovala na sastancima DARIAH-HR konzorcija, a knjižničarka A. Tkalec je izradila izvještaj o statistici korištenja Digitalne zbirke HAZU za potrebe konzorcija.

4. Potpisan je Ugovor o sunakladništvu između Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Hrvatske akademije povodom zajedničkog izdavanja pretiska *Transit svetog Jerolima*. Knjižnica je ustupila digitalizirane preslike izvornika tiskanog u Senju 1508. godine koji se čuva u Zbirci starih i rijetkih knjiga pod signaturom R-732.

5. T. Runjak je radila kao član uredništva na projektu izdavanja monografije *Incunabula Croatica : hrvatske inkunabule u hrvatskim ustanovama* u izdanju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. U okviru projekta uredila je bibliografski niz od 98 hrvatskih inkunabula, napravila stručnu redakciju bibliografskih zapisa i izradila kazala uz bibliografiju. Knjiga je u tisku te se očekuje njezin izlazak početkom 2025. godine.

6. Knjižnica je ustupila Institutu za hrvatski jezik 6 digitaliziranih preslika izvornika *Od nasljeđivanja Kristuševoga* Ivana Krištolovca tiskanog u Beču 1719. iz Zbirke starih i rijetkih knjiga (sign.: KHAZU R-16) koji nedostaju primjerku iz Gradske i sveučilišne knjižnice u Osijeku u svrhu izrade potpunog pretiska.

7. Knjižnica je ustupila građu iz svojeg fonda za gostujuću izložbu *Ivan Standl (1832 – 1897) : zagrebački fotograf* u organizaciji Muzeja grada Zagreba koja se održala u Mestnom muzeju u Ljubljani, 12. ožujka - 5. svibnja 2024.

8. Knjižnica je surađivala s uredništvom *Hrvatska i Europa* u pripremi 5. sveska pronađenjem i skeniranjem naslovnica za ilustracije u knjizi (M. Tot).

### *III. Ostale aktivnosti*

Knjižnica je redovito nastavila pratiti rad Udruženja europskih znanstvenih knjižnica – LIBER čiji je član. M. Tot je sudjelovao na konferenciji LIBER Winter Event 2024. u Mariбору 26. i 27. studenoga 2024.

#### *Knjižnični odbor*

Održane su dvije sjednice Knjižničnog odbora, 29. veljače i 29. listopada 2024., pod predsjedanjem akademika Marka Pećine. Upraviteljica Knjižnice T. Runjak kratko je izvijestila članove o radu Knjižnice i planovima za sljedeću godinu. Između ostalog, raspravljalo se o vidljivosti Digitalne zbirke HAZU na internetskim tražilicama i nepopunjavanju sistematiziranih radnih mjesta u Knjižnici. U toku godine preminuo je član Knjižničnog odbora, akademik Radoslav Tomić iz Razreda za likovne umjetnosti te ga je u Odboru zamijenio akademik Zlatan Vrkljan.

## DIGITALNA ZBIRKA HAZU

Hibridna platforma DiZbi.HAZU (<https://dizbi.hazu.hr>), koja uključuje digitalni repozitorij i knjižnične kataloge Akademijinih jedinica, 2024. godine uključivala je 21 Akademijinu jedinicu: Arhiv, Arhiv za likovne umjetnosti, Gliptoteku, Hrvatski muzej arhitekture, Jadranski zavod, Kabinet grafike, Knjižnicu, Odjel za izdavačku djelatnost, Odsjek za povijest medicinskih znanosti, Strossmayerovu galeriju starih majstora, Zavod za paleontologiju i geologiju kvartara u Zagrebu, Zavod za povijesne i društvene znanosti u Rijeci, Zavod za povijesne znanosti u Zadru, Zavod za povijesne znanosti u Zagrebu, tri jedinice Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe (Odsjek za povijest hrvatske glazbe, Odsjek za povijest hrvatske književnosti, Odsjek za povijest hrvatskog kazališta), Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku, Zavod za znanstveni rad u Varaždinu i Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, uz Zavod za povijesne znanosti u Dubrovniku (Zbirka Baltazara Bogišića u Cavtatu), s kojim je započeta suradnja ove godine. Jedinичna cijena licence je povećana s 26 € na 33 € (bez PDV-a).

Digitalna zbirka je financirana redovnim sredstvima, u iznosu 14.256,00 € (bez PDV-a), koja pokrivaju troškove za sve uključene Akademijine jedinice. Sredstva su namijenjena održavanju sustava, uključujući i 36 licenci za korisnike administratorskog sučelja, jedna više nego prethodne godine. Redovna sredstva ne predviđaju troškove potrebne za nužni razvoj sustava te su u tu svrhu prijavljeni programi na više natječaja.

Knjižničari iz Središnje knjižnice i dalje su pružali podršku knjižnicama u sustavu kako bi se održao standard pri unosu metapodataka i opisivanja građe u Digitalnu zbirku HAZU. Svi (meta)podaci u skupnom knjižničnom katalogu HAZU obrađuju se u međunarodnom strojno čitljivom formatu UNIMARC za knjižničnu građu i upravo stoga su prikladni za široko korištenje i diseminaciju. Sustav INDIGO, platforma u sklopu koje se nalazi Digitalna zbirka HAZU, slijedi najsuvremenija načela obrade analogne i digitalne građe (konceptualni model podataka FRBR, Linked data i tehnologiju semantičkog weba) te omogućuju interoperabilnost i agregaciju podataka u sve svjetske baze, zahvaljujući ugrađenim protokolima za razmjenu podataka.

Središnja knjižnica obavljala je, uz koordiniranje rada u repozitoriju, i administriranje, katalogizaciju, uređivanje i održavanje zbirke (revidiranje postojećih zapisa, izrada novih za-

pisa, grafička obrada dokumenata za pohranjivanje i objavljivanje u repozitoriju, izrađivanje i uređivanje normativnih zapisa, ažuriranje opisa, izrada virtualnih zbirki uz dodavanje zapisa u iste, inventarizacija, signiranje itd.). Osim toga, knjižničari su zaduženi i za edukaciju administratora Zbirci novopridruženih jedinica Akademije. Odgovarali su na upite korisnika o Akademijinim izdanjima te sudjelovali u planiranju i predlaganju novih naslova za digitalizaciju. Knjižničari su podnosili prijave na odgovarajuće natječaje vezano uz razvoj Digitalne zbirke (Zaklada HAZU, Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske). Promovirali su repozitorij na društvenim mrežama Digitalne zbirke HAZU te na mrežnim stranicama i društvenim mrežama Knjižnice HAZU (Facebook, Instagram). Knjižničari Središnje knjižnice svakodnevno su testirali novu verziju korisničkog administratorskog sučelja portala te komunicirali o postojećim problemima i mogućim novim rješenjima s tvrtkom ArhivPro. Djelatnici Knjižnice HAZU prisustvovali su edukaciji o agregiranju građe iz sustava INDIGO na portal eKultura, kako bi se ispunila obveza o slanju podataka na temelju dobivenih sredstava. Detaljniji popis poslova po zaposlenicima dostupan je u izvješčaju Središnje knjižnice.

Funkcionalnosti Akademijine Digitalne zbirke i dalje se neprestano usavršavaju kako bi se u što većoj mjeri zadovoljile potrebe internih i vanjskih korisnika. Ove se godine radilo na izradi nove verzije portala, zahvaljujući dobivenim sredstvima od Zaklade HAZU. Korisnici sada imaju mogućnost naprednog pretraživanja građe i teksta, a tekstualna građa dostupna je u PDF formatu. Dobivena sredstva Zaklade HAZU nisu bila dostatna i za nadogradnju i redizajn portala pa je Dina Mašina Delija iz Središnje knjižnice dobila ovlasti kako bi kroz administratorsko sučelje izradila novu verziju portala. Uz novi izgled korisničkog sučelja, neke od dodanih funkcionalnosti su napredno pretraživanje, optimizirano pretraživanje po tekstu, pomoć pri pretraživanju, tj. automatsko dovršavanje pretraživanja (“autocomplete”), kao i pregledniji prikaz građe po Jedinicama HAZU, s fotografijama, kategorije na početnoj stranici, prikaz metapodataka s desne strane, novi font, prikaz holdinga i skupnog fonda. Na testiranju nove verzije portala radili su knjižničari iz Središnje knjižnice. Jedan od planova je i izrada podstranica za jedinice suradnike. Pojedine jedinice imale bi izdvojen sadržaj u skladu s naslovnom stranicom portala.

19. rujna 2024. održan je sastanak kojemu je povod bila pretraživost metapodataka Digitalne zbirke kroz Google tražilicu. Sastanku su prisustvovali glavni tajnik akademik D. Vretenar, akademik S. Lončarić, akademik M. Pečina, tajnica HAZU S.-S. Butorac, upraviteljica Knjižnice HAZU T. Runjak, knjižničarska savjetnica D. Mašina Delija, informatičar I. Gladović i K. Crnković iz tvrtke ArhivPro. Metapodaci na Digitalnoj zbirci su zaključani prije 10-ak godina zbog izrazito velikog i sumnjivog broja preuzimanja datoteka, no u skladu s principima otvorenog pristupa, na ovom je sastanku odlučeno da se robotskim pobiračima (“web crawlers”) dozvoli indeksiranje portala Digitalne zbirke. Uvjeti korištenja definirati će se licencama u metapodacima. Nova verzija sustava INDIGO omogućava odabir vrste preglednika u kojem će datoteka biti pripremljena korisniku za korištenje. Dosadašnji definirani preglednik datoteka bio je IIIF, koji i dalje ostaje kao mogućnost, no prema provedenoj anketi i zahtjevima korisnika sustava, odsada će se tekstualna građa pregledavati u PDF formatu.

Održana su dva sastanka DiZbi tima, 14. svibnja i 8. listopada, na kojima su razmatrani tekući problemi i planovi za budući razvoj sustava, a održana je i elektronička sjednica 4.-9. rujna, na kojoj se razmatralo načine pregledavanja dokumenata na DiZbi.HAZU portalu s obzirom na specifičnost pojedinih zbirki.

Na platformi DiZbi.HAZU je s danom 23. prosinca 2024. u bibliografskoj bazi bilo 297.250 (2023.: 292.728) bibliografskih zapisa, od toga 54.046 (2023.: 51.485) zapisa s di-

gitalnim objektima – knjige, članci i zasebni objekti (umjetničke slike, fotografije, mikro-filmovi, kazališne cedulje, rukopisi, videozapisi itd.). Normativnih zapisa bilo je 2.167.357 (147.566 zapisa za osobe (2023.: (146.379); 14.283 korporativnih tijela (2023.: 13.735); 15.483 općih pojmova (2023.: 15.466); 275.721 holding zapisa (2023.: 272.366), od čega 240.575 zapisa iz Središnje Knjižnice (2023.: 238.441), itd. U repozitorij su dodane dvije nove virtualne izložbe, *Juraj Dalmatinac iz Arhiva Gliptoteke HAZU i Umjetnine Ivana Meštrovića u Gipsoteci grada Zagreba*, te se na portalu sada nalazi ukupno 14 virtualnih izložbi. Broj korisnika Digitalne zbirke HAZU u 2023. bio je 20.402 (2023.: 23.432), a pregledano je 344.873 stranica (2023.: 331.395).

I ove su se godine realizirali projekti za koje su dobivena sredstva, a prijavljivali su se i budući projekti. U ožujku 2023. na natječaj Zaklade HAZU prijavljen je program *Unaprjeđenje funkcionalnosti, razvoj i nadogradnja platforme INDIGO za Digitalnu zbirku (DiZbi) Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*. Projekt je prijavila Knjižnica i još 10 Akademijinih jedinice pojedinačno, a Upravni odbor Zaklade HAZU je 25. listopada objavio odluku o sufinanciranju projekta. Za potrebe projekta dodijeljena su sredstva u ukupnom iznosu od 5.050 € (Knjižnica je dobila 600 €, od ukupno traženih 11.000 €). Realizacija programa dovršena je u prosincu 2024. Na natječaju Zaklade HAZU za 2023. dobivena su sredstva za digitalizaciju broja 40 časopisa *Forum* u kojem se nalazi cjelokupna bibliografija od 1963. godine te još 11 svezaka časopisa koji sadrže bibliografije. Nakon realizacije projekta, ova je građa objedinjena u virtualnu zbirku *Bibliografija Foruma* (<https://dizbi.hazu.hr/?pc=i&id=2632255>).

Knjižnica HAZU prethodne je godine prijavila na natječaj financiranja javnih potreba u kulturi Ministarstva kulture i medija RH za 2024. program *Digitalna zbirka HAZU – nadogradnja u skladu s nacionalnim Pravilnikom za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima (KAM)*. Tražena sredstva od 12.375,00 € nisu odobrena.

Ove se godine Knjižnica HAZU prijavila na nekoliko natječaja koje je raspisalo Ministarstvo kulture i medija RH za financiranje javnih potreba u kulturi za 2025. Na natječaj *Program digitalizacije kulturne baštine* knjižnica je prijavila program *Završetak digitalizacije nakladničkog niza Djela JAZU* (24 sveska, 12.317 stranica). Tražena su i odobrena sredstva u iznosu od 3.079,00 €. Prijavljen je i program *Digitalizacija zaštićene kulturne baštine – zbirka Akademijinih izdanja, časopis Forum* (267 svezaka, 78.848 stranica), za što se tražila potpora u iznosu od 19.712,00 €, a odobreno je 15.000,00 €. Ti programi će se realizirati u 2025. godini.

Na natječaj Zaklade HAZU prijavljen je program *Digitalizacija zaštićene kulturne baštine – zbirka Akademijinih izdanja, časopis Forum (1963-1967)*, tj. 20 svezaka, ukupno 5.488 stranica. Visina traženih sredstava bila je 1.582,80 €, a u studenom je odobreno 600,00 €. Kako još nije došlo do potpisivanja ugovora, projekt zasad nije realiziran.

Digitalna zbirka HAZU agregirala je građu za projekt *e-Kultura – “Digitalizacija kulturne baštine”*, koji je započeo 2019., a završen u rujnu 2023. godine. Digitalizirana je građa programa pod nazivom *Završetak digitalizacije nakladničkog niza Djela JAZU*. Iznos traženih sredstava bio je 5.014,00 €, a odobreno je 2.350,00 €. Digitalizirana su 23 sveska *Djela JAZU* koja su agregirana u e-Kulturu. Na ovaj je način poboljšán pristup kulturnoj baštini u digitalnom obliku. Metapodatkovne datoteke poslane su na središnji portal e-Kultura preko agregacijskog paketa inkorporiranog u novu verziju sustava INDIGO.

Ove je godine realizirana inicijativa, na poticaj Knjižnice HAZU, za osnivanje Odbora za digitalnu transformaciju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, sastavljenog od akademika. Odbor funkcionira kao savjetodavno tijelo, a jedna od uloga mu je donošenje akata



i strateških dokumenata za digitalizaciju i informatizaciju unutar čitave Akademije. Prijedlog za osnivanje Odbora iz naslova predložen je na sjednicama pojedinih Akademijinih razreda te je Predsjedništvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na svojoj 3. (293.) redovitoj sjednici, održanoj 27. ožujka 2024., donijelo Odluku o osnivanju Odbora u mandatnom razdoblju od 4 godine od dana imenovanja. Predsjednik odbora je akademik Sven Lončarić, a zamjenik predsjednika odbora akademik Andrej Dujella. Djelokrug Odbora za digitalnu transformaciju obuhvaća praćenje razvoja digitalnih tehnologija i savjetovanje Uprave o digitalnoj transformaciji Akademije, promicanje hrvatske znanosti, umjetnosti i kulture u digitalnom okruženju, promicanje i popularizaciju znanstvene i umjetničke aktivnosti Akademije putem suvremenih digitalnih platformi, suradnju s hrvatskim i inozemnim znanstvenim, umjetničkim i kulturnim institucijama na projektima digitalizacije hrvatske znanstvene, umjetničke i kulturne baštine. Zadaće Odbora obuhvaćaju i savjetodavnu podršku razvoju Digitalne zbirke HAZU, potporu jačanju vidljivosti Akademijinih znanstvenih i umjetničkih jedinica u digitalnom okruženju te osiguravanje pristupa digitalnoj građi znanstveno-istraživačkoj zajednici u Hrvatskoj i svijetu.

I ove su godine Knjižnica, Arhiv za likovne umjetnosti i Odsjek za povijest hrvatskog kazališta nastavili suradnju na projektu *Tematski portal Znameniti.hr*. Knjižnica je nastavila suradnju s DARIAH-EU (Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities), paneuropskom istraživačkom infrastrukturu koja podržava digitalno istraživanje i poučavanje u umjetnosti i humanističkim znanostima. Članovi DiZbi tima sudjelovali su na DARIAH Day 2024., održanom na Institutu za etnologiju i folkloristiku 4. prosinca 2024.

Sljede izveštaji Akademijinih jedinica koje surađuju na portalu DiZbi.HAZU.

### *Arhiv za likovne umjetnosti*

U sklopu kontinuiranog projekta digitalizacije *Zbirke kataloga* dovršena je digitalizacija kataloga i deplijana samostalnih izložbi istaknutih hrvatskih umjetnika održanih u organizaciji Moderne galerije JAZU u razdoblju od 1954. do 1972. (A. Kaštelančić, B. Čikoš Sesija, B. Ružić, M. C. Medović, T. Krizman, E. Vidović, F. Vaić, I. Lovrenčić, I. Dulčić, I. Kerdić, M. Stančić – J. Vaništa, J. Miše, J. Račić, J. De Luca, M. Trepše, M. Uzelac, M. Stančić, M. Kraljević, E. Murtić, N. Reiser, S. Raškaj, V. Gecan, V. Varlaj, Z. Prica, Z. Šulentić, Ž. Hegedušić). Digitalizaciju kataloga provela je tvrtka Inkunabula Scanning Solutions, dok su deplijani izložbi digitalizirani u Arhivu za likovne umjetnosti. Dvadeset i osam kataloga i deplijana objavljeno je na platformi Digitalne zbirke HAZU.

Na platformu su postavljeni i sljedeći digitalni objekti iz *Zbirke kataloga*: ULUH : Izložba u čast 15-godišnjice bitke na Sutjesci, Zagreb, 1958.; Suvremeno slikarstvo Jugoslavije : Izložba povodom glavne godišnje skupštine AICA, Dubrovnik, 1956.; 25. zagrebački salon lijepih umjetnosti, Zagreb, 1990. Isto tako, digitalizirani su i objavljeni katalozi, cjenici i pozivnica na izložbu Alekseja Hanzena (10).

U postojeću virtualnu zbirku *Umjetnost na razglednicama* postavljeno je 15 novih digitalnih objekata (reprodukcije radova Nikole Mašića, Vlahe Bukovca, Bele Čikoša Sesije, Otona Ivekovića, Frana Baće, Gjura Tiljka i Marijana Detonija).

Nastavljen je rad u informatičkoj bazi Arhiva za likovne umjetnosti upisom novih izložbi, bibliografije i umjetnika, kao i rad na sređivanju metapodataka i deduplikaciji umjetnika iz normative osoba.

Rad Digitalne zbirke HAZU promoviran je čitave godine na službenoj Facebook stranici Arhiva za likovne umjetnosti (<https://www.facebook.com/Arhiv.za.likovne>).

umjetnosti/?locale=hr\_HR) objavama vezanim uz građu Digitalne zbirke: *DiZbi HAZU – Novi digitalizirani sadržaji*; *Otto Antonini – umjetnik blještave utopije*; *Blanka Dužanec ud. Neuberger*; *Vojin Bakić – spomenik Ivanu Goranu Kovačiću (1946., 1963.)*; *Dimitrije Mića Bašičević – Mangelos*; *Milan Vulpe – “slatki” omoti za gorke pilule*; *Naša Nama – kulturno dobro*; *“Izložba savremenih pariskih majstora slikara” u zagrebačkom Salonu Ullrich, 29. siječnja 1927. – susret s avangardom*; *Branko Frano Angeli Radovani – humorist/anarhist s “vijencem čičaka i kopriva”*; *Slava Raškaj – velika slikarica malih formata* (autorica objava: Andreja Der-Hazarijan Vukić).

Dr. sc. Jasenka Ferber Bogdan održala je izlaganje Digitalni projekti Arhiva za likovne umjetnosti HAZU na Međunarodnom znanstveno-stručnom skupu 9. dani ICARUS Hrvatska - *Baština bez granica: kulturne i edukacijske prakse i nove perspektive*, Osijek, Akademija za umjetnost i kulturu, 13.-15. ožujka 2024.

### *Gliptoteka*

U 2024. godini Gliptoteka na repozitoriju ima predstavljen izbor predmeta iz sedam zbirki muzeja, a to su: *Zbirka sadrenih odljeva djela antičkog kiparstva*, *Zbirka sadrenih odljeva fragmenata nepokretnih spomenika hrvatske kulturne baštine od 9. do 15. st.*, *Zbirka kopija fresaka*, *Zbirka sadrenih odljeva stećaka*, *Zbirka hrvatskoga kiparstva od 19. do 21. st.*, *Zbirka medalja i plaketa*, *Zbirka sadrenih odljeva Jurja Matejeva Dalmatinca*. Tijekom 2024. godine obogaćivali su se metapodaci te su se usklađivali s novim sučeljem. Digitaliziran je dio staklenih i film negativa koji su obrađeni i upisani u muzejski program sekundarne dokumentacije S++. U visokoj je rezoluciji skenirano 44 c/b fotografija djela Jurja Dalmatinca i 24 c/b fotografija djela vezanih uz *Zbirku antičkih odljeva*, što je upisano u mapu fototeke. Skenirani su stakleni negativi u visokoj rezoluciji, i to 131 negativ djela Ivana Meštrovića, 63 negativa djela Jurja Dalmatinca i 22 negativa vezanih uz *Zbirku antičkih odljeva*, a u računalnu bazu upisano je 66 negativa Grge Antunca. Fotografirano je 143 crteža Ive Kerdića i te su fotografije pridružene u dokumentacijsku mapu mmedija koja je dio primarne dokumentacije. Za potrebe realizacije virtualnih izložbi Gliptoteke HAZU fotografirano je 45 crteža Ivana Kožarića te 62 djela Jurja Dalmatinca iz Arhiva Gliptoteke HAZU. Na repozitorij su postavljene nove virtualne izložbe: *Umjetnine Ivana Meštrovića u Gipsoteci grada Zagreba*, dostupna na linku: <https://zbirka-mestrovic.gliptoteka.hazu.hr/hr/>; *Juraj Dalmatinac iz Arhiva Gliptoteke HAZU*, dostupna na linku: <https://juraj-dalmatinac.gliptoteka.hazu.hr/>. Jedna je virtualna izložba, *Od tvornice do muzeja*, prevedena u englesku inačicu i dostupna na linku: <http://od-tvornice-do-muzeja.hazu.hr/home>. Na unosu podataka i obradi građe te digitalizaciji radile su Magdalena Getaldić, Tihana Boban i Milena Rumiha Kanižaj.

### *Hrvatski muzej medicine i farmacije*

Kako Muzej još uvijek nema vlastiti izložbeni prostor, a njegovo sjedište (Akademijina zgrada u Gundulićevoj 24) trenutno je u konstrukcijskoj obnovi, kao i većina Akademijinih zgrada u Zagrebu, glavni oblik komunikacije s publikom jest virtualna komunikacija. Stoga je prezentacija digitalizirane muzejske građe u obliku virtualnih zbirki na portalima Digitalna zbirka HAZU i eKultura od iznimne važnosti.

Na portalu eKultura u lipnju 2024. objavljene su 244 nove jedinice digitalizirane fotografske građe iz zbirki liječnika Vladimira Čepulića i Luje Thallera te fotografske dokumentacije Kluba narodnog zdravlja iz 1960. godine, u okviru *Zbirke fotografija Hrvatskog muzeja medicine i farmacije* (<https://ekultura.hr/item-sets/1907963/>).

Na portalu Digitalna zbirka Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (DiZbi.HAZU) u listopadu 2024. objavljena je nova virtualna zbirka *Naličje grada prije 100 godina* koja sadrži ukupno 132 zapisa digitalizirane fotografske građe iz zbirke liječnika Vladimira Čepulića i Luje Thallera, danas dio *Zbirke fotografija Hrvatskog muzeja medicine i farmacije* (<https://dizbi.hazu.hr/a/?pc=i&id=267081>).

### *Odsjek za povijest hrvatskog kazališta*

Dosadašnja digitalizirana građa objavljena je i implementirana na mrežnim stranicama knjižničnog kataloga i digitalnog repozitorija Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u zajednički programski sustav hibridne platforme DiZbi.HAZU (<https://dizbi.hazu.hr/a/?pr=l&mrx%5B-%5D%5B118386%5D=a&mrx%5B11923%5D%5B116993%5D=a>).

Digitalizirana *Zbirka kazališnih cedulja* objavljena je kao posebna zbirka u Europeani (<https://pro.europeana.eu/post/the-playbills-of-the-croatian-national-theatre-in-zagreb>).

Nakon implementacije knjižničnog kataloga i digitalnog repozitorija Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u zajednički programski sustav hibridne platforme DiZbi.HAZU u Odsjeku za povijest hrvatskog kazališta, nastavljeno je katalogiziranje novopristigle knjižne građe *Muzejsko-kazališne zbirke* Odsjeka za povijest hrvatskog kazališta.

### *Odsjek za povijesne znanosti*

Knjižničar dr.sc. Ivica Zvonar radio je na deduplikaciji koncepata osoba, kao i na stvaranju novih te deduplikaciji postojećih zapisa. U pojedinim tehničkim postupcima podršku su mu osiguravala knjižničarke Anja Tkalec i Jelena Prekrtić iz Središnje knjižnice.

### *Odsjek za povijest hrvatske književnosti*

Vanja Budiščak, arhivist i administrator zbirke u cijelosti je digitalizirao *Osobni arhivski fond Franca Miklošića* (HR-AHAZU-KN-148, Arhiv Odsjeka za povijest hrvatske književnosti), te je digitalne presnimke gradiva (rukopisa književnih djela) unio u Digitalnu zbirku HAZU putem platforme INDIGO, uredio pripadajuće metapodatke i postavio ih u otvoren pristup za korisnike (sveukupno 20 zapisa za pojedine komade gradiva, ne uključujući višerazinske – za fond, seriju i podseriju – koje su prethodno bile otvorile i uredile kolegice A. Tkalec i J. Prekrtić). Utvrdio je postojeće stanje zapisa u sustavu, koji uključuju digitalizirane autografe iz *Osobnoga arhivskog fonda Tina Ujevića* (HR-AHAZU-KN-217). Od knjižničarke Središnje knjižnica A. Tkalec dobio je detaljne i precizne upute o njihovu uređivanju, koje će biti izvršeno u sljedećoj godini.

U svrhu rješavanja korisničkih upita, pojedine vanjske stranke V. Budiščak upućivao je na dostupne digitalne snimke gradiva konkretnih arhivskih fondova na DiZbi.HAZU, a za nekolicinu korisnika s platforme INDIGO preuzeo je više digitalnih preslika gradiva, koje im je potom elektroničkim putem prosljedio na uvid i daljnje korištenje;

V. Budiščak promovirao je digitalizirano gradivo Arhiva Odsjeka za povijest hrvatske književnosti objavljeno na mrežnoj stranici DiZbi u više stručnih priloga, koji će biti objavljeni u monografiji *Stoljeće umjetničkih razreda Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* te u časopisu *Kronika Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU*. Osim toga, redovito je sudjelovao na sastancima DiZbi tima.

### *Strossmayerova galerija starih majstora*

Tijekom 2024. godine Indira Šamec Flaschar je intenzivno radila na sadržajnom obogaćivanju institucijskog portala DiZbi.HAZU (za digitalni repozitorij i za središnji Akademi-

jin knjižnični katalog) unosom novih digitalnih objekata te revidiranju postojećeg digitalnog materijala.

Novoobjavljeno je 818 digitalnih objekata unutar virtualne zbirke *Schneiderov fotografski arhiv* te 36 objekata unutar *Zbirke starih majstora Strossmayerove galerije*. Na portalu je zaživjela i nova virtualna zbirka *Aukcijski katalozi* iz fonda Knjižnice Strossmayerove galerije, koja trenutno okuplja 150-ak detaljno bibliografski opisanih prodajnih kataloga najstarijih renomiranih aukcijskih kuća, britanskih Christie's i Sotheby's, objavljivanih između 1965. i 2018. godine u Londonu, New Yorku, Amsterdamu, Parizu, Rimu i Milanu.

Provedena je redakтура zapisa u sljedećim virtualnim zbirkama: *Digitalizirana građa knjižnice Strossmayerove galerije*, *Zbirka starih majstora*, *Schneiderov fotografski arhiv*, *Hemeroteka Strossmayerove galerije*. Zabilježeno je ukupno 46.885 metapodataka, od čega je ispravljeno/promijenjeno 5.179 metapodataka. Kontinuirano se radilo na semantičkom obogaćivanju zapisa iz normativne baze podataka (autorske odrednice) te zapisa iz baza referenci i napomena.

Digitalni opus Strossmayerove galerije starih majstora HAZU predstavila je I. Šamec Flaschar na predavanju *Strossmayerova galerija u slici i riječi na portalu Digitalna zbirka i katalog Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, koje je održala na stručno-znanstvenom skupu 27. Seminar Arhivi, Knjižnice, Muzeji: Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture u Poreču od 27. do 29. studenoga 2024.

Također, I. Šamec Flaschar je prisustvovala na sastancima DiZbi tima na kojima su razmatrani tekući problemi i planovi za budući razvoj sustava.

### *Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*

Knjižničarka J. Prekratić provodila je online edukaciju (upoznavanje s radom u sustavu INDIGO, edukacija o unosu građe u program) dr. sc. Ivane Lazarević Vukovac, upraviteljice Zbirke Baltazara Bogišića u Cavtatu Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku.

### *Izlaganja*

Ferber Bogdan, Jasenka. *Digitalni projekti Arhiva za likovne umjetnosti HAZU*. // 9. dan ICARUS Hrvatska – Baština bez granica: kulturne i edukacijske prakse i nove perspektive, Osijek, Akademija za umjetnost i kulturu, 13.-15. ožujka 2024.

Mašina Delija, Dina; Marko Tot. *Digitalizacija časopisa "Forum"*. // Trinaesti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata, Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 16.-17. svibnja 2024.

Šamec Flaschar, Indira. *Strossmayerova galerija u slici i riječi na portalu Digitalna zbirka i katalog Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*. // 27. Seminar Arhivi, Knjižnice, Muzeji: Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture, Poreč, Hotel Valamar Diamant, 27.-29. studenog 2024.

## ARBORETUM TRSTENO

### *Organizacija jedinice*

Arboretum Trsteno u Trstenom kraj Dubrovnika na svojoj površini od 25,61 hektara objedinjuje nekoliko različitih cjelina: povijesni renesansni perivoj s ljetnikovcem Gučetić-Gozze, romantičarski perivoj na Drvarici, zbirku kultiviranog drveća i grmlja, povijesni maslinik, te prirodnu vegetaciju šuma hrasta medunca, alepskog bora i čempresa, makije te